

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

TREFORT ÁGOSTON.

* 1817. febr. 7. — † 1888. aug. 23.

Magyarországnak kulturáját, a maga összességében, a legnagyobb gyász érte, mely érthette. Mert nincs többé az a férfi, aki éppen akkora akarateréllyel, mint lángészszel, ugyyszólván semmiből a művelt nyugat nivójára emelte egész oktatásügyünket.

Trefort Ágoston nincs többé!

Akinek kebelében magyar vér dobog, megilletődve kap e rémhíre szívéhez és megilletődve rezzen össze.

Nagyjaink egyik legnagyobbika, a haza olyan oszlopa roskadt össze, mely jövő boldogulásunk épületének legföltettebb gondjait emelte.

Nincs ezen országnak égető kérdése, fájó sebe, mellőzni való hibája, kifejtésre érdemes erénye, mely körül az ő reformatori érzéke nem kezdeményezett és alkotott nagyszerű terveket.

Aminő volt hazánk politikai képe a tatárjárás után, aránylag ahhoz hasonló volt kulturánk színezete Trefort tárcafoglalásakor. Csak éppen a földmunkát és első alapozást végezték el alkotmányos elődei; a tervezés, a berendezés, a stíl, a nemzeti szellem megteremtése neki volt föntartva.

Nincs, és mostani felfogás szerint talán nem is lehet többé ember, aki nemzete értelmi újjaalakítására oly befolyást gyakorolhasson, aminőt a boldogult gyakorolt.

E hazának minden kulturális intézete, kezdve a Tudományos Akademiától le az utolsó tanyai iskoláig, Trefort teremő szellemének, gigászi tetterejének nyomait viseli magán.

Részletes életrajzát a hozzá hasonló nagy szellemek fogják méltón megírni, ha majd az elhunytában szenvedett nagy veszteség első fájdalmait kiheverték. Nekünk szűk terünkhez és helyhez kötött olvasóköriünkhez képest csupán általános nemzeti és különös helyi szempontok szerint, nagyjában lehet és kell Trefortot méltatnunk.

Ha valaki vármegyénkben a közélet fejlődését csak két évtized óta szemléli is, lehetetlen bámulva nem hajolni meg azon nagy haladás előtt, melyet a népoktatásügy a legutóbbi másfél évtized alatt tett. A tanítóképzés, a népiskolai haladásnak ezen előföltétele, nagyot lendült és úgy az életre kiható tárgyak kiszélesítésében, mint a helyesebb módszer kiáltalánosításában sokat tökéletesedett. Az iskolák száma megkétszereződött és így az írni-olvasni tudók száza-
léka 15 év alatt 23 %-al felszökött. *Kisdedvők* azelőtt a ritkaságok közé tartoztak nálunk csak hirtől ismertük őket; ma számuk 40-en felül van a vármegyében.

Iparosok szakoktatásáról azelőtt szó sem volt; ma minden valamire való városkában van inasiskola.

A kereskedelmi oktatás is csak mostanában állt talpra, vármegyénk mind a négy szabad királyi városában van alsó, sőt Ujvidéken s Zomborban középkereskedelmi iskola.

A magyar nyelvet csak az 1879-ik évi 23-ik t. c. életbelépte óta tanítják kötelezőleg minden népiskolában.

A faiskolák, iskolai kertek és takarékpénztárak szintén mind a nemzet nagy halottjának nevéhez fűződő újabb intézményekben.

Ezekben rakta le mindenfelé a magyar nemzeti szellem batoritait, melyek a hazaszeretet villamos melegét minden faluból szerte árasztják.

A nemzetiségi vidékeken sok, névszerint vármegyénkben tíz áltami elemi iskolát állított.

A középiskolai oktatást az 1883. 30. t.-cikkel Trefort emelte a művelt nyugat nivójára. A jelenlegi tanterv és ahhoz kapcsolatos utasítás ő alatta készült. Vármegyénkben a zombori főgimnázium palotáját az ő kegyéből nyertük.

A felső, vagyis egyetemi oktatás körül Trefortnak oly érdemei vannak, hogy azoknak címszerű elsorolása is lapokat venne igénybe.

A budapesti egyetemre rá sem ismer, aki Trefort korszaka előtt látogatta. Az orvosi szak úgy van berendezve, hogy Európa világvárosaiból jövő szakértők is megbámulják. A technika is tőle nyerte új palotáját s modern berendezését.

A művészetek fölvirágzásáért a szűk pénzügyi viszonyok dacára is minden lehető megtett. A zenészi akadémiá, mintarajziskola s vele kapcsolatos rajztanárképző-intézet, a festészeti mesteriskola, mind az ő alkotásai.

A nőnevelés terén is korszakot alkotott, egymaguk a felső leányiskolák a jövő nemzedékre is kiható fényt biztosítanak nevének.

A reáliskolákat ő emelte a gimnáziumokkal egy rangra s 8 osztályúra; ő hozta be ottan az érettségi vizsgálatokat.

És mindezen intézeteket a rendelkezésére álló kevés pénzből úgy fölszerelte, hogy két évtized előtt az egyetem hasonló fakultásai sem voltak különben.

Óriási ügykörének egyetemes buzgalommal való folytonos áttekintése mellett szemmel tartotta a magyar közélet minden fontosabb kérdését. Ruganyos szellemét a saját dolgai nem tudták elernyeszteni; hanem azonkívül is érdeklődött minden iránt, ami nemzetünket a legcivilizáltabb nyugati népekhez közelebb viheti.

A közgazdaság- és közegészségügy oly két eszme volt előtte, melyek nélkül a tudományt nem képzelhette elég hatékonynak.

Innen volt, hogy minden nyilvános föllépése, beszéde, értekezése — melyek száma legió — tele volt új eszmékkel, sürü külföldi utjaiból gyűjtött hasznos ötletekkel, melyeket mindig szellemes rövidséggel s úgy tudott előadni, hogy bennük az ideál és reál felfogás frigyestül s így a sajtó hallócsövén keresztül időnkint az egész nemzet jelszavaivá válhattak. Ezen egyetemes tudást, ezen enciklopédiai ismeretkört méltatta a Magyar Tudományos Akadémia, midőn őt 1867-ben tiszteletbeli, 1874-ben igazgatósági tagjává, 1885-ben elnökévé választotta.

Magyarországban a tanintézetek egy nagy részét felekezeti kezelés alatt találta. Ezeket is átalakította anélkül, hogy a felekezeti érzékenységet súlyosabban megsértette volna. Tapintata és világlátottsága mindenkor megtalálta vele azt a helyes módot, mely mellett a felekezeti aspirációk sérelme nélkül a haladásnak meg lehetett még a legmakacsabb álláspontu autonomistákat is nyerni.

Politikai multja és jelleme méltatására vissza kellene nyulni a harmincas és negyvenes évek eszmeháborgásai közé.

Eppen ezen visszatekintés mutatja legjobban, mily munkabíró, egyetemes és alkotásokban kifogyhatlan szellem aludt ki benne. Nemzetgazdasági, közlekedésügyi, irodalmi, történelmi tanulmányai egyaránt magukon hordják a sokoldalú tanulmány és zseniális önállóság bélyegeit. Akármit irt vagy mondott, az mindig új oldalról s új nagyságban mutatta be az emberi tudás tág mezéjét.

Ki hinné, ha tény nem volna, hogy ez a megtestesült kulturális lélek valaha újságíró, 1860-ban békési vicispán s vasuti vállalkozó is volt? Mi bácskaiak neki köszönhetjük az alföld-fiumei vasutat; mert míg az 1861-iki országgyűlés 1865-ig szünetelt s a nagy többség a vis inertiae-vel akarva hatni csak a politikai ujjhúzás régi rozsdás fegyvereit tisztogatta: addig a tettek nyugtalan embere ama vasutra pénzt és érdekkört teremtett s bár hosszú vajadás után is, de 1869-ben Eszékig kiépítette.

Mint politikus azok közé tartozott, akik egyéniségük érvényének kára nélkül más-más kormány keretében is meg tudtak felelni mindig úgy, hogy a komolyabb ellenzék is teljes elismeréssel hajolt meg tárgyilagos irányuk előtt. A szabadelvű politikus címe senkire sem illett jobban, mint ő reá. Mert kosmopolitai felfogással magyar nemzeti érzületet, párthű magatartással egyéni önállóságot egyesített, sokszor ideálként jelezve azt, amit már a jelenben létesítve látni szeretne, sokszor pedig jövődőlés alakjában látnoki izgalommal a jövőben szemlélve azt, ami már tényleg nyomta a közlelkiismeretet.

Ily szellemóriásnak elvesztésén mint kis nemzet annál mélyebben bánkódhatunk, minél kevesebben vannak igaz nagyjaink.

A koncepcióban ideális, a végrehajtásban reális politikus helye sokáig nélkülözni fogja a méltó utódot. Mert az ő látókörének szélességével, európai tájékozottságával, az ő lelke lankadatlan tetterejével, az ő kifogyhatlan kezdeményezésével, az ő mélységes tanulmányával s bő tapasztalataival a most élő nemzedék sorában már csak azért sem rendelkezhetik senki, mert oly történelmileg viszontagságos és eredménydús kort, aminőt ő megért, egy ezredben egy század hord talán méhében.

Ő látta, mikor a magyar még csak nép volt s megérte, hogy nemzeté lett; látta Magyarországot mint elnyomott szákmánytartományt és a szemei előtt támadt az fel halottaiból mint hatalmas és életrevaló állam.

Magyarország történetében nem volt ember, aki nemzetének szellemi irányítására hatékonyabban befolyt volna. Innen ravatalánál az általános gyász; innen az a ritka jelenség, hogy a politikai pártok külömbiség nélkül fejet hajtának szent emlékezetére előtt s az elismerés koszoruit még ellenfelei is önmegtartózkodás nélkül, nem formáságból, hanem meggyőződésből és hódolatból tesszik sirjára.

Az általános részvéthez Bács-Bodrogh vármegye közönsége bizonyára legőszintébb fájdalommal csatlakozik s a maga kegyeletének a keblekben élő örök hála sugalmához képest fog adni kifejezést.

Zólyom és Bácsmegeye.

Azon incidensből, hogy Zólyom megyében indítvány tétett az iránt, hogy a születési mutatószámok, halotti torok stb. a nép erkölcsisége és anyagi érdeke indokából megszüntetessenek, a mi megyénket is jónak látta egyik-másik fővárosi újság párhuzamba állítani s mintegy rémképpel felemlíteni, hogy: vajjon Bács-Bodrogh megyében mit szólnának hozzá?

Amnyi bizonyos, hogy a megyénket nem ismerő ember nagy félelemmel emleget bennünket s valószínű, végrendeletet is tesz, mielőtt megyénk határát átlépné; mert hírnevesek vagyunk, mint rettenetes ivók! Persze ebből azután azt is következtetik, hogy mi renyhe, dologtalan és iszákos nép vagyunk, melynek erkölce is meg van mértelyezve s ennek elmaradhatlan következménye az anyagi romlás.

Bácsmegeye reputációját e föltevés által komolyan megtámadva nem látom, de ha látnám is, annak védelmére, gyenge erőm érzetében, nem vállalkoznám; mindamellett be kell vallanom, hogy kellemetlenül érintett a lapok ama közleménye, mellyel a pálinkafogyasztó Zólyom megye állítatik velünk párhuzamba.

Hogy Bácsmegeyében a szesz italok fogyanak, az kétségtelen; bár más bortermő megyék sem maradnak messze mögöttünk, mit statisztikával lehet bizonyítani; de hogy a mi népünk iszákos s ennél fogva dologtalan is lenne, ez már éppenséggel meg nem állhat.

Nekünk bácsmegeyeieknek egy nagy hibánk van, mit mi büszkeségünknek és erénynek tartunk s ez: a vendégszeretet. Ur és földmives, magyar, szerb és német egyáltalán vetélkedik a vendégszeretben, minek azután rendszeren a vége az, hogy nagy borivóknak híresztelnek bennünket, pedig csak annyit iszunk, mint mások s ezekkel szemben csak az a különbség közöttünk, hogy mi azt jó szívvel tesszük és a fehér keztyűs inasokat ritkán alkalmazzuk.

Megyénk lakossága józan életű és igen munkás. Tessék Bácsmegeyét keresztül utazni, mikor dologidő van, majd meggyőződik róla mindenki, hogy dologidőben a kocsmá turesen áll s a házi-pince is szűnetet tart; hanem midőn az anyagiakkal rendben vagyunk, bizony régi patriarchális szokásainkat fentartjuk s az *olyszerű* kiválóbb napokon, milyent egy kedves vendég érkezése is okoz, átadjuk magunkat a kedély felvillanyozása munkájának, néha már büfelejtés okáért is! S mi van ebben megróni való? Semmi, sőt inkább követésre méltó a mi példánk, mely a jelen anyagi korszakban az anyagisággal kibékíteni tudja a kedélyvilágot.

Ha végig nézzük évenként megyénkben a birtokváltozásokat, de különösen ha ur földbirtokosaink végig tekintünk, kik hirtűnket igazi magyaros s ur vendégszeretettelük folyton istápolják, úgy találjuk, hogy a vendégszeretetről legnevezetesebb családok szépen őrzik öröklött vagyonukat, sőt szereznek is. Azokat, kik kidőlnek — ami igen ritka — azokat nem az ivás, hanem más emberi gyarlóság — mely minden megyével közös — vagy szerencsétlen spekulációk viszik a romlásra.

Bácsmegeyében elv az: mikor dolog van, dolgozni kell, amikor mulatság van, mulassunk! Ezt merem figyelmükbe ajánlani mindazoknak, kik bennünket nem-, avagy félreismernek.

Zentán.

M. J.

Hírek.

A „Bácskai Jó Szív“ végrehajtó bizottságához Pfalcz Jakab rácz-militicsi segédlelkész ur 43 frtot küldött be, mint az ottani tanuló ifjúság által rendezett hangverseny tiszta jövedelmét.

Előleptetések. A folyó évi augusztus hó 18-iki katonai kinevezések alkalmával előleptettek a cs. és kir. 23. sz. gyalog seregre: Babic Antal főhadnagy II. oszt. századossá; Fratz Ágoston, Ince Gusztáv és Dragosavlyevic Szaniszló hadapród-tiszthelyettesek hadnagyokká; Piperkovic Uros és Ritter Károly pedig hadapródokká. — A lovasságnál: Nagy Péter főhadnagy a cs. kir. 4. sz. huszárezredben II. oszt. kapitánynak, Schaffner Béla lovassági hadapród pedig a cs. kir. 16. számú huszárezredhez osztott be.

Rendjelviselési engedély. Ó Felsőge megengette, hogy Ruzics Dóme újvidéki lakos, szerb nemzeti szinagógató, a montenegrói Daniló-rend IV. oszt. jelvényét elfogadja és viselhesse.

Prótóválasztás. Újvidéken Csirics Milan szerb főgymn. tanár újvidéki prótonak megválasztott.

Kinevezés. A főispán ur óméltósága a megüresült zomborvárosi számvizsgálói állásra Auth György derék városi adótitst nevezte ki helyettes számvizsgálónak.

Kinevezés. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter Rácz Sándor borászati vándortanítót a budapesti vincelleriskolához ideig. minőségű segédtanítónak nevezte ki. Rácz urat városunk szőlős gazdái igen előnyösen ismerték és távoztát vármegyénkben annál inkább sajnáljuk, mert ő valóban komolyan s egész hánál látott hozzá a most meddő bácskai homoktalajok beszűlléséhez és most ezen eszme megint elveszté előharcosát, vagy legalább kárba vesztnek az általa tett előtanulmányok. Három év alatt most kapjuk majd a 4-ik szőlőszeti biztost; mindegyik más más el-

veket vall, más szemmel nézi a viszonyokat; mindegyik járátlan, míg bele nem jön s mire valahog bele tanul, tovább pályázik. Pedig a helyi viszonyok időbe kerülő alapos ismerete nélkül e téren komoly eredményeket remélni nem lehet. Ez a körülmény egy okkal több, hogy Rácz ur távozását még akkor is ószintén sajnáljuk, ha helyébe méltó szakfőnök nyertünk utódul.

Iskolai értesítés. A zombori állami főgymnasiumban a tanulók beiratása augusztus hó 29. 30 és 31-én délelőtti 8 órától 12-ig az igazgatói irodában fog eszközöltetni. A javító és pótvizsgálatok ugyanazon napokon délután 3 órától 5-ig fognak megejtetni. Zombor, 1888. augusztus hó 23-án. A gymnasiumi igazgatóság.

Kinevezés. A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság Havas Simon palánkai adóhivatali gyakornokot a nagybeeskereki m. kir. adóhivatalhoz VI. oszt. adótitsté nevezte ki.

A t. szülők figyelmébe! Az iskolai év jövő szeptember hó 3-án fél nyolc órakor tartandó ünnepélyes „Veni Sancte“ után fogván kezdetét venni, van szerencsém a zombori róm. kath. iskolaszék által augusztus 16-án tartott gyűlésből köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) Beiratkozás. A zomborvárosi róm. kath. mindkét nemű népiskolában — egy a központi leányiskola VII. és VIII. osztályában — a tanulók felvétele a jövő iskolai évre augusztus 30., 31. és szept. 1. napjain reggeli 8 órától 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével, vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rendszerint beirandó lesz. — Az első osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik 6-ik életévüket már betöltötték; miért is szükséges, hogy e körülményt az illető tanító előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. (Ez az igazolmányok a lelkesi hivatal által aug. 28. és 29. napjain a délelőtti órákban díjtalanul állítatnak ki. A beiratások az iskola-igazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközöltetnek.)

A központi fiu- és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és cservenkai, egy a szelencsei városrészből a szepárdi ut végéig a „Tigris“ vendéglőn túl egész a Csillás polgármester ur házáig, azután a fehér galamb kormától a polgári kaszinóig és ezen soroktól az apatini ut baloldali levő sorházakban, végül az Apolló-, Árpád-, barát-, madár-, liszt- és kalap-utakban lakó első és második osztályú, továbbá a 3-ik osztálytól kezdve a város bármely részében lakó tanköteles róm. kath. és helvét vagy evangélikus vallású tanulók felvétlenül; — más vallásfelekezeti helybeli, vagy általában vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok térségük megengedi. A szelencsei városrészt fennjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani 1. és 2. osztályú tanköteles a szelencsei iskolába, a bánáti városrésztben lakók pedig a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) Tandij. Az összes népiskolákban (ide értve az apácák vezetése alatt két felső leányosztályt is) azon róm. kath. és protestáns gyermekekre nézve, kiknek szülői, vagy ezek nem léteben gyámjai állandóan, vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területén laknak és személyes kereseti adójukat Zomborban fizetik, vagy a közös hadsereg, honvédség és esendőség tényleges, illetve nyugdíjas állományához tartoznak, az oktatás ingyenes; ellenben a vidékiek, tekintet nélkül a vallásra, vagy a helybeli görög keleti és mózesvallású tanulók után egyenkint 10 frtnyi évi tandij — és pedig szept. 1-én és febr. 1-én öt-öt frtnyi előleges részletekben — fizetendő a kath. iskolaszék pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz.

c) Óvoda. Az apácák vezetése alatt levő kisdévodába a rendelkezésre álló két óvodai terem nagyságához képest első sorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nembeli gyermekek vétetnek fel, szintén az iskola-igazgatónak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallású vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi.

A kisdévodába járó minden gyermek után havonként előre 1 frtnyi díj fizetendő az óvoda vezetőjénél, ki azt összegezve, az iskolapénztár kezelőjének nyújtja mellet beszállítja. Azon gyermekek, kik után az óvodadíj évközben előre le nem fizetettik, az óvodából azonnal haza küldendők.

Ezen óvodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek az egyházzéldnőség a zombori magyar jótékony nőegylet kérelmére ingyenhelyet engedélyezett. Ezek szülői szegénységüket a városi tanács által kiállítandó szegénységi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután a 4 éves és végre a 3 éves r. kath. mindkét nembeli gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. — F e j e r Gyula s. k., apát plébános, igazgató.

Topolyáról irják: Már néhány év óta Topolyán uzassá vált szt. István király napját néptünnepnek hozni kapcsolatba. Ez ünnep programja ezidén is lövőverseny-, számarversenyből, versenyfutás-, póznamászás-, dudaugrás-, zsákfutásból és trójai lóval (fa-szamárral) való produkcióból áll, és évés-ivással s táncal végződik. Mondhatjuk jól sikerült. Hogyne! Csupa komédia, evés-ivás és tánc! A programnak egyetlen kiemelkedő mozzanatja pontja az volt: hogy 4, legjobb erkölcsi magaviseletű és leghűségesebb, legragaszkodásosabban eseléd kapott 1—1 aranyat. Ezt is Malonyai Ignác kir. járásbíró javaslata és Császár Péter főszolgabíró urak mint választott rend. bizotts. tagok, többi pártolása folytán sikerült bevenni az előadási sorozatba. Eltekintve a humanus céltól, minél fogva a vizgalmos helybeli önkéntes tüzoltó-egylet javára rendeztetett és jól jövedelmezett is, és távol minden optimizmustól, minden pesszimizmustól, szóval, minden elfogultságtól, és bárkire való célzástól, nem tehetjük, hogy kis kommentárral ne kíséreljük komolyabb intenciókból kiindulva az ünnepélyt és annak kuriózus programját (!) Bohóceláadásokat rendeztetni más-
kor is, és azt tartjuk, hogy ily kiváló, a legkiválóbb és legszentebb hazafias ünnep, annak magasztosságával, méltóságával ép úgy mint komolyságával és tartozó kegyelettel nem igen fér össze az ilyen bohózatos ünnepély-rendezés! Hanem igen, ragaszkodjunk a már kezdeményezett azon irányhoz, hogy az erényt, erkölcsöt; jó, hiv és szorgalmas szolgákat, illetőleg cselédeket megjutalmazzuk; továbbá osszunk jutalmat a legjobb magaviseletű és példás erkölcsi életű hajadonoknak és legényeknek; hozzuk kapcsolatba az iskolával és adjunk

iskolai tantárgybeli feladatokat kitüntetéseket; továbbá rendezzünk zene- és egyéb művészeti és képzőművészeti versenyeket, pályadíjazásokat, kisebb, merőben községhelyi ipar- és gazdasági s gyümölcs-kiállításokat, stb; aztán hozzávéve a szt. István utáni napot is, tartsunk a magasztos és fenkölt ünnephez méltóbb ünnepélyt, amely erkölcsi súllyal bírván, eredményében a közérköcsök nemesítésére, és egyuttal a művészet és ipar fejlesztésére buzdítólag hatni hivatva legyen. S ezt minden más község is tehetné az egész országban.

Halálozás. E hó 20-án temették el Bokor János bács-madarasi tanítót, a ki 55 éves korában hunyt el. Harminc esztendő működött a tanítói pályán ebből 14 esztendőt Tatabázán, 19 esztendőt itt Madarason. 1848-ik évben 15 éves korában mint hadnagy részt vett a forradalomban és jelen volt a világiós szomorú fegyverletélnél. Az önkény uralom beálltával e hazafiságáért közkeletűnek volt besorolva és mint ilyennek 7 évig kellett szolgálnia. A temetés a községhelyi lakosság nagy részvéte mellett ment végbe. A bács-almás kerület tanítóinak többsége is jelen volt a végfiszteségnél. A gyászszertartást Válics János c. kanonok 2 segédlelkész segédletével végezte. Nyugodjék békében!

Új könyv-üzlet Kollár József helyben az iskola-utca Falcone Lőrinc-féle házbán könyvtárüzlet nyitott.

Himen. Jordán Béla csantavéri községhelyi aljegyző f. hó 18-án vezette oltárhoz Szegeden a szép és művelt Szendrői Rózsika kisasszonyt, Szendrői János szegedi főreáliskolai tanár leányát.

Tisztújítás. Csuroghon kaszinó létesült, mely a napokban tartotta alakuló közgyűlését. Megválasztott ez alkalommal elnökké: Hirtenstein Ignác, alelnökké Kiss Vendel, jegyzővé Serlegi Márk, könyvtárnokká Hajdúská Ignác.

Halálozás. Lusztig Jakab helybeli ismert szabó f. hó 21-én hosszas szenvedés után 56 éves korában elhunyt. Temetése tegnap délelőtt ment végbe közrészvét mellett.

Hírek a dalárdából. A zombori kaszinó-egyleti dalárda választmánya f. hó 17-én ülést tartott melyben elhatározták, hogy szeptember hó közepén a színházban műkedvelői színi előadást, október közepén pedig dal- és táncestélyt rendeznek. Az elnök bejelentette, hogy Gfeller Mariska és Heindlhofer Etelka kisasszonyok a működő tagok sorából kiléptek. Hercenberger István, a budapesti népszínház zenekar igazgatója egy, Bergmann Ágost zombori főgymn. tanár pedig két saját szeremenyű kardalt ajánlott fel a dalárdának. Az orsz. magyar daláregylet f. hó 21-iki közgyűlésén való képviselésre Szegedi Endrét, a „Szegedi Dalárda“ karnagyát kérték fel.

Hymen. Topolyán Márton Imre közs. adóvégrehajtó eljegyezte Piliš József ottani vendéglős kedves hugát Juliska kisasszonyt.

Számonekérés. Újvidék város főispánja, Paresetich Félix, augusztus 14-én számonekérő ülést tartott, mely alkalommal a tisztikar munkásságáról és az ügymenet pontos voltáról győződően meg, teljes elismerésnek adott kifejezést.

Névváltoztatás. Kohn Lipót ó-keéri illetőségű győr-szent-iváni lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel „Kemény“-re változtatta.

Távgyalogias. Dudás Andor, a zentai atletikai club tagja, folyó hó 12—20-ig egyhuzamban Zentáról Szabadkán és Zomboron át Tovarisoiváig s onnan vissza gyalogolt 284 kilométernyi uton.

Palánkáról irják: A „Bácska“ f. évi 62. száma megtette hatását, mert a palánkai I. előlegezési egylet igazgatósága f. hó 12-én délelőtt megtartott közgyűlésén leköszönt, dacára annak, hogy egyik pártolójuk őket a jó fejös tehénhez hasonlította, — szép hasonlat, — s a felmentvény is szavattal megválasztott nekik. Hogy az igazgatóság pártja ezen felmentvényt pártatlan finesszel vitte keresztül, azt bizonyítja a német nyelven kiadott röpirat is, mert már abban íjlesztgették a szegény embereket, „hogyha a felmentvényt meg nem szavazzák, az intézet veszve van s kérdés, hogy 10 év múlva is hozzá jutnak-e pénzükhöz“, pedig ezek alig várták, hogy lejárjon könyvecskéjük s hogy pénzhez juthassanak s azért derre-borura meg is szavatták a felmentvényt. Minthogy azonban ez már megtörtént, erről beszélni meddő dolog. Hanem beszéljünk a f. évi szeptember 8-ára kitűzött választásról. Válasszunk olyan igazgatóságot, a melynek minden egyes tagja egyformán szívén hordja a palánkai I. előlegezési egyletnek törvényes és alapszabályszerű kezelését, ezen igazgatósági tagok mind olyanok legyenek, akik nemcsak a kész tanácskozási jegyzőkönyveket aláírni tudják, hanem akik a tanácskozási alkalmával beszélni is mernek s az esetleges alapszabályellenes kérdések alkalmával a jegyzőkönyvbe is bemondanak merészelik nézettiket s akkor biztosítva leszünk, hogy egyletünk tönkre nem jut s hogy egy év alatt nem veszítünk el 13,000 frton felül, mint ez az utolsó évben történt. Ne válasszunk olyan embert igazgatónak, aki egy nyilvános gyűlésen azt meri mondani, hogy hallgassatok, ha én beszélek, mert aki ellenem szólani mer, azt jól meg fogom jegyezni magamnak (s így történt az, hogy egyesek kölcsönöket nem kaptak), hanem válasszunk olyan embert, aki szent kötelességének fogja tartani az egyletet úgy kormányozni, mint azt annak célja megköveteli. Ez volt még, amit ezen ügyről az egyleti tagoknak mondani akartunk, a többi a saját belátásukra bizzuk, azon magyar közmondás kockázatára mellett, hogy „ki mint vet, úgy arat“. A palánkai I. előlegezési egyletnek több tagja.

Pályázat van hirdetve a zombori kir. törvény-széknel irnoki állomásra.

Vásár. A halasi ez idei országos vásár a naptárlag jelzett napokon, vagyis augusztus hó 26. és 27-én fog megtartani.

Baján az utolsó országos vásáron két zsák gazdátlan gypaju találtatott, igazolt tulajdonosa átvetheti a szolgabírósnál.

Ésküvő. Ó-Szivacon Harlikovits Róza kisasszony, Harlikovits ottani gyógyszerész szép és kedves leánya, a napokban esküdtött örök hűséget dr. Ormai Kálmán kulai községhelyi orvosnak.

Szineszet. Borsodi Vilmos nálunk is ismert szin-igazgató társulatával pár nap óta Újvidéken működik.

Agyntaxtár a megbokrosodott lovak Újvidéken Fejes János fiakkerest.

Eljegyzés. Schneeberger Eugenia kisasszonyt, Schneeberger János új-verbázi ev. lelkész kedves leányát, a napokban eljegyezte Róth Jakab frauzdeli tanító.

Tanítóválasztás. Palánkán f. hó 16-án volt a tanítóválasztás, mely alkalommal Antalcz tanítót előléptették, Gansz segédtanítót pedig ennek helyére megválasztották. Az iskolaszéki tagoknak mindkettő megígérte, hogy a magyarosítás érdekében mindent el fognak követni; megválasztásuk egyhangulag történt.

Az orsz. m. kir. zene- és színművészeti akadémia színészeti osztályaiban a beiratkozások f. é. szept. 6-án, csütörtökön, d. u. 3 órakor kezdődnek, s három napon át, minden délután 3—5-ig bezárólag szept. 8-án fejeztetnek be. A jelentkező drámai növendékek főlvételi vizsgálata szept. 10-én, hétfőn, d. u. 3 órakor tartatik ugyancsak az iskola helyiségében, kerepesi ut, nemzeti színház bérháza III. em. — az operai osztályokba jelentkezőké pedig szept. 10-én d. e. 10 órakor a nemzeti színház színpadán. A főlvételi kellek: színpadias, csinos alak, tiszta kiejtésű csengő hang, s kifejtett testi alkotás mellett, (melyről a főlv. vizsgálaton jelenlévő orvos ad véleményt) legalább 18 éves kor a férfiaknál, s betöltött 16 év a le. yoknál, mi hiteles okirattal bizonyítandó. Szükséges továbbá annyi műveltség és iskolai képzettség, melyből bizton nyitvány, mennyit, a megjelölt korban, minden művelt ifjútól megvárhatni. Azok, kik nem szüülők, vagy gyámjaik kíséretében jönnek, a szüülők, vagy gyámok írásbeli beleegyezését tartoznak magukkal hozni. A jelentkező növendékek csak törvényes családi nevükön irathatják be magukat. Arra pedig előre is figyelmeztet az igazgatóság mindenkit, hogy a beiratás és főlvételi díj 6 frt a beiratásnál azonnal lefizetendő, főlvetel esetén pedig az évi 30 frtnyi tandíj első részlete 10 forint, melynek fizetése alul első éves növendék föl nem mentetik. Végül szükséges megjegyeztünk, hogy az operai szakra oly jelentkezőket veszünk föl, kik a kir. zeneakadémia magánének tanfolyama III-ik osztályának elvégzéséről bizonyítványt mutatnak fel, vagy a főlvételi vizsgálaton annyi készlettel tesznek tanúságot, a milyen ezen osztályokat végzett növendékektől megkívántatik, mely esetben magánvizsgálat alapján az orsz. színészközl. I. operai osztályába fölvehető.

Halálozás. Bajáról vességük a következő gyászjelentést. Özv. borsódi Latinovics Istvánné, szül. bajsai Vojnits Mária súlyos betegeskedés és a haldoklók szent-ségeinek ájtatos főlvétele után, életének 81-ik évében 1888. évi augusztus hó 18-án déli 12 órakor meghalt. Elhunytát bánatos szívvel tudatják testvérei: bajsai Vojnits Bálint, Zomboresevics-bajsa Eulália és férje, bajsai Vojnits Gábor és neje, továbbá számos unokabácsa és unokahuga. Hült tetemei f. hó 20-án délután 5 órakor a szt. Rókusról címzett családi sírboltban fognak örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szt. mise áldozat pedig a róm. kath. plebánia templomban f. hó 22-én, d. e. 10 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni. Baján, 1888. év augusztus hó 18-án. Áldás és béke lebegjen hamvai felett!

A palánkai hamis pénzszerzők és terjesztők ügyében — mint ottani levelezőnk írja — új fordulat állott be, mert a kir. föltűzésesség által beadott fölfolyamodás következtében a budapesti kir. ítélőtábla a budapesti kir. törvényszék ama határozatát, mellyel a vádlottak közül néhányat felmentett, megváltoztatta s az összes vádlottakat vád alá helyezte. Ujabbán ideiglenes vizsgálati fogságba kerültek Thun József, Ditrich Mátyas, Metendorfer Péter és Rumpel Péter bukini, Lautenbach Péter és Jakab bulkeszi lakosok. Bulkesz községében 1 drb 1 frtos hamis bankjegyet is találtak.

Házasság. Szabadkán Szerdahelyi János ó-kanizsai tanító, folyó hó 12-én vezette oltárhoz a kedves Vojta Fáni kisasszonyt.

Festett palavessző. A közoktatástgyminiszter a szinesre festett palavesszőknek az iskolában való használatát eltiltotta.

Vizsgálat. A m. kir. vallás- és közoktatástgyminiszterium tíz városi képviselő által hozzá benyújtott kérvény folytán Tipka Antal szabadkai fögművészeti tanár ellen a vizsgálatot elrendelte és ennek vezetésével Fehér Ipolyt, a szegedi tankertületi fölgazgatót bízta meg. A vizsgálat e hó 24-én veszi kezdetét és előre láthatólag a sok tanu kihallgatása miatt e hó 30-ig fog tartani.

Hymen. Ujvidéken Steiger Frigyes polg. isk. tanár f. hó 18-án esküdött örök hűséget Herger Korinna kisasszonynak.

Pályázat van hirdetve a vármegyei kir. adó-felügyelő mellé II. oszt. pénzügyi titkári állomásra.

O-kanizsáról írják: Folyó hó 21-én d. u. 6 órakor egy eddig még községünkben soha nem látott s fényben, pompában s számban páratlan menyegzői menetek voltak szemtanúi. Egy boldog ifjú pár esküdött egymásnak örök hűséget az ó-kanizsai róm. kath. templomban s pedig zsidaházi Zsiday Imre tollnok és ádámfalvi Adányi Imre gyógyszerész bájban s kellemben gazdag leánya, Etelka kisasszony. A régi s messze körökben ismert ősi nemes családnak nagyszámu szépenmei díszes öltözöttükben nagyban hozzájárultak a menet impozánsa tételéhez.

Árverés. Többrendbeli vaslemez borított két-szárnyú külső és üvegtáblás belső boltajtók és kirakatképek nyilvános árverésen ma délelőtt 10 órakor a városháza udvarában eladtak.

Kinevezés. Zlinszky Aladár, bajai fögművészeti ideigl. tanár, az elköltözött dr. Bayer József helyére a zombori áll. fögművészethez helyeztetett át.

Kereskedők mozgalma. Szerdán délután Heindlhoffer Róbert üzletében számos kereskedő értekezlet tartott, melyben megbeszéltek vasútunknak Szeged felé kedvezőtlen összeköttetését és abban állapodtak meg, hogy fölkérték dr. Margalits Ede fögműv. igazgatót, miszerint kérelmek érvényesítése végett a tisztelgő küldöttséget föispán úr Öméltóságához elvezesse. A kérelem lényege abban kulminál, hogy a helyből este 8-ór induló vonatnak egyenes összeköttetése legyen Szegeddel és így az üzleti világ a Szabadkán való éjszakázás kellemetlenségeitől megszabaduljon.

A helybéli egyesült ref. egyház közadakozás útján igen szép harmoniumot szerzett be s azt az áhítat emelésére már be is állította. Kegyes szívű adakozóknak még mindig lehet könyöradományokkal e szegény egyház céljaihoz járulni. A gyűjtő iv Galle Emil gyógyszerárban fekszik.

Hymen. Dr. Valerian Simon ezredorvos, eljegyezte a bájós Schiller Hermina kisasszonyt.

Koncert Rác-Militicsen augusztus hó 19-én. Szél fu, eső hull, az ég egész napon át a durcás gyermek komor tekintetével kedvetleníti a szellemi derűtlenség napjára ébredt Rác-Militicsen művészetkedvelő és minden nemesért áldozatra kész közönségét. A kellemetlen időjárás dacára szépszámu vendégkoszoru gyűlt egybe. Délután öt órakor mely csend állott be a földi édenkert pompájával ragyogó teremben. Az ártatlanság liliom színében megjelent a „Jó szív“ angyala. Kedves Nellikének a legmagasabb szálamom hangján leirta az árvíz dühöngését és ennek borzasztó következményeit; csakhamar átszellemült a kis teremts alakja, megjelent a szíve és segélyének biztos reményét nyújtotta a szenvedő emberbarátoknak, mert a könyörületesség atyja a „Jó szív“ angyalával az egész országot egy segélyszövetkezetté alakította s jelenleg is lelkesedést öntött az ifjuság fogékony szívébe, hogy az aranyzabadság megbecsülhetetlen idejében tanulmányainak értékesítésével élvezet szeressen Bácska nemesszívű népének és ennek árán a részvét drága filléreivel segítő jobbot nyújtson vizeink tavaszi szilajsága szerencsétlen áldozatainak. Radoysich Endre szép reményekre jogosított leánykája bámulathatóan ejtette a díszes vendégkoszort ragyogó elmetelhetőségével; csengő hangjával, bátor föllépésével, szavait kísérő hű arevonásaival és taglejtéseivel érthetőséget és megindító hatást kölcsönzött angyali beszédének. — A segítségért kiáltó szerencsétleneknek a hozott áldozatért rebegett köszönetnyilvánításai nyomban visszhangra találtak Braunhoffner József tanítójelölt, magaszerezte és zongorán kitűnő ügyességgel eljátszott „Hálaérzelmek“ című eredeti ábrándjában. — Teljes átérzéssel és szónoki magatartással szavalta el Dornstädter József tanuló, Petőfi Sándor „Egy gondolat bánt engemet“ költeményét. — A gondolkodóba esett hallgatóság eszmemenetét tovább fűzte Lenk Amália k. a., midőn a hallgatóság szünni nem akaró éljenzésével Leybach J. „Fantaisie“ című remekművében a képzőművészet ezerszeres változatosságának bűvös hangjait csalták ki mesterileg gyakorolt ujjai a zongora sírásra és nevetésre, panaszra és örömjongásra hangolt tág kebeléből. — A heveskedő keserű csalódását és az igazi bánattal megtört alakját mutatta be férfias, szónoki föllépéssel Lenk Antal tanuló, „Der Glockenguss zu Breslau“ című szavalmányában. — Utánna megnyitlák az egék és az angyalok kilenc karának szép harmóniáját vélték ballani Lenk Antal, biztos rezgő hurjain és Lenk Róza k. a. Fischer O. „Frühlingsgruss“ ának páratlan kedvességgel eljátszott zongorakiséretében. — De alig élvezték a kellemekben bővelkedő tavasz édes örömeit, már is föllépett Wieber Jakob papnövevény, és mintha magasztos hivatású költőmet teljesítendő, a „Mohácsi temetés“hez méltó gyászos hangon tárta föl szíve kesergését mindenek mulandósága fölött és hazafias átérzéssel tükörözta vissza Tárkányi Bélának ősei veszte fölött érzett mély fájdalmát. — Erre önkénytelenül is Liszt Ferencnek „Szózat és Hymnus“ című rhapsódiáját pendítette meg községünk zenekirálya, Braunhoffner József, oly lelkesítő hatással, hogy hazafias érzelmű vendégeink nemzeti átszellemültséggel várták Ribizey Kálmánka hegedűn előadandó szép magyar népdalait; de miután a kedvezőtlen idő meztagadta tőlünk a szerencsét, hogy a kis művészt körtünkbe fogadhassuk, fölléptek bűvös hangu csalogányaink, Lenk Amália és Róza kisasszonyok, és Bunge R. „Serenade“jában pompásan sikerült zongorakisérettel jöjött kívántak a díszes hallgatóságának. — Miután Pfaltz Jakob ur, helybéli buzgó segédlelkész, ismert ékes nyelvezetével, tömött érhangjával és a rendelkezésre álló meggyőző erővel köszönetet mondott egyrészt a „Jó Szív“ ifjú barátainak nemes törekvéstükért, másrészt hálával emlékezett meg a mélyen tisztelt vendégek szíves megjelenéséről és fényes áldozatairól, mint az elején a „Bácskai Jó Szív“, ugy most az „Emlek“ indulót rázendítette ifjuságunk több tagból álló zenekara. A hallgatóság ismételtette a gyönyörű symphoniával bíró indulót, és megéltjezve szép tehetségű szerzőjét, Braunhoffner Józsefet, arcán a teljes megelégedés örvendetes kifejezésével és szívében a rác-militicsi ifjuság legszebb emlékével hagyta el a művészek csarnokát, hol este 9 órakor ismét egybegyűlt és irigylendő jökdével és szüntelen táncsal zárta be Aurora fényes hírnökét. — Feltűzések: Schmidt István (Gombos) 11 frt 50 kr, Gillich Péter és neje (Apatin) 4 frt, Rauchenberger János, neje és leánya (Apatin) 50 kr, Boskó Rezső és neje (Kula) 1 frt, Posch Ernő (Pr.-Sz.-Iván) 50 kr, Braunhoffner Ferenc és családja 1 frt, Selinger Lőrinc 50 kr, Becherer Ferenc 50 kr, Pohl József 10 kr, Deim Lipót plebános 50 kr, Radoysich Endre 50 kr, Kammerer Ferenc 50 kr, Burger Ferenc 30 kr, Pfaltz Jakob s.-lelkész 50 kr, Weiler András 50 kr, Schäfer Antal 50 kr, egy asztaltársaság 3 frt 60 kr. Összesen: 26 frt 50 kr. Hozzávéve a belépti-díj után befolyt: 16 frt 50 krt. Van összesen: 43 frt. Mely összeg a „Bácskai Jó Szív“ végrehajtó bizottságának átszolgáltattott. Egy jelenvolt.

Petrovosszellón az ottani rendőrség egy évek óta elismert lőtölvaj betyárt, lopási kíséret után önvédelemből annyira megsértett, hogy ez az egész környék örömeire meghalt.

Leköszönés. Ó-Becsén a közigazgatási helyettes jegyző, Grösch Vilmos, leköszönt.

Hangverseny. O-morovica-i levelezőnk írja: Az ó-morovica-i ifjuság mint minden évben, ugy ebben is egy kellemes estét szerzett csendes kis falunknak. Folyó hó 18-án ugyanis a helybéli olvasókör könyvtára javára felolvasás s szavallással egybekötött hangversenyt rendezett. Már-már azt hittük, hogy az ezen évi szünnidő egész csendben fog lefolyni, midőn végre Dembitz Mátyas, Mészáros József és Bergl Józsefnek sikerült maguk köré toborozni az ifjuság többi tagjait és létrehozni a kellemes estét. A hangverseny lefolyása a következő volt:

1. „Hymnus“ Erkeltől, énekelte a dalkör. 2. „A király esküje“ Petőfitől, szavalta Bergl József. 3. Magyar népdalok, egyveleg, fuvolán előadta Müller Gyula, hegedűn kísérte Reiner János. 4. Kisfaludy Károly emlékezete, írta Berger Mátyas, felolvasta szerző. 5. „A főpap imája“ Nabukodonozor című operából, előadta a dalkör. 6. Magyar dalok, fuvolán előadta Müller Gyula, hegedűn kísérte Reiner János. 7. „A bajusz“ Aranytól, szavalta Berger Mátyas. 8. A nevelésről, értekezés, írta Bergl József, felolvasta szerző. 9. „A vén cigány“ Vörösmartytól, szavalta Dembitz Mátyas. 10. „Hymnus“, énekelte a dalkör. — A tiszta jövedelem 15—20 frtra rúghat.

Ünneplések. A király Ő felsége születténnapját és Szt-István napját Zombor város közönsége is szépen megünneplelte. Augusztus hó 18-án hajnalban mozsarak dörgése hirdette, hogy királyunk betöltötte eseményekben gazdag életének 58-ik évét. A középületeken zászlók lengettek. Reggel 9 órakor a róm. kath. templomban, 10 órakor meg a gör. kel. nagy templomban dísz misék voltak, melyeken az állami, megyei és városi tisztviselők élőkön Sándor Béla föispánnal, az itthon levő katona tisztek Bibra Frigyes báró honvéd-alezredes vezetésével a közönségből is sokan jelentek meg. A róm. kath. templomban Fejér Gyula, apát-plebános vezegte fényes segédlettel a szertartást, melynek ünneplését Auth Györgyné és Fejér Elulália k. a. (szoprán) Matyasovszky Dezsóné urnó és Tessényi Vilma (alt), meg id. Thim József ur (basszus) Sechter három szólamú As-dur miséjének előadásával fokozták. Betétek voltak: „O Sanctissima“ Kainerstorfer Klotildtól, énekelte Matyasovszky Dezsóné urnó, — „Offertorium“ Hoventól, előadták Fejér Elulália k. a. (szoprán), Spáth Károly ur (hegedű) és Bergmann Ágost ur (harmonium), — továbbá Wolf Cyrill „Ave Maria“-ja, énekelte Sörös Antal ur (tenor). — Szent-István napján a nevezett műkedvelők ismét előadták Sechter As-dur miséjét. Betétek voltak: „Ave Maria“ Kainerstorfer Klotildtól, énekelte Fejér Elulália k. a. (szoprán) és Matyasovszky Dezsóné urnó (alt), — „Salve Regina“ Wenusch Józseftől, előadták Auth Györgyné urnó (szoprán), Spáth Károly ur (hegedű) és Bergmann Ágost ur (harmonium), — és Kainerstorfer Klotild „Ave Maria“-ja, énekelte Tessényi Vilma k. a. A harmonium kíséretet mindentitt Bergmann Ágost tanár úr vezegte. Mint kiválóan dicseretes tény említhetjük meg, hogy Szent István ünnepe az összes boltok egész nap zárva voltak.

Ó-Becséről írják: Nagyasszony napján bucsú levén, este a szokásos nagyasszonyi bált tartotta meg a függetlenségi kör a sörházban. Három fiatal ember, kettő közülök notórius izgága, T. I., S. J., T. B., annyira garázdán viselték magukat, hogy a rendőrségnek folyvást ott kellett miattuk örökdnie s csak erőlyes biztosunk tapintatos eljárásának köszönhető, hogy a legnagyobb vérengzés el nem követtetett. Az említettek, gazdag család gyermekei lévén, annyival szigorubbán büntetendők, mert a legostobább paraszt gög vezérli őket eslekvényökben. Ajánljuk a tekintetes kir. járásbírószág figyelmébe.

Szenttamáson ipariskola lesz felállítva.

A cséplőgép áldozata. Hubert János sztanicsi napszámosnak egyik lábát folyó hó 18-án a cséplőgéppel összerontta. A szerencsétlen dr. Donoszlovits operálta és összeronsolt lábát a térd alatt levágtá.

Orvosválasztás. Sztanicsion f. évi augusztus hó 19-én ejtetett meg a községi orvosi választás, mely alkalommal dr. Heller Ármán, bajai jöhírű, fiatal gyakorló orvos választatott meg hat pályázó és kandidált közül egyhangulag községi orvosá.

Nazarénusok. A Srpski Dnevnik hire szerint a bellgyminiszter a nazarénusokkal szemben követendő eljárás formájában, főleg a házassági ügyekre vonatkozólag körrendeletet intézett a hatóságokhoz. A miniszter hatóságos, de mind a mellett tapintatos s az egyházi hatóságokkal egyetértő eljárást ajánl.

Iskolai értesítés. A szegedi fögművasiumban a beiratások az 1888. tanévre augusztus hó 29. 30. és 31-én délelőtt és délután, továbbá szept. hó 1. és 2-án délelőtt lesznek. Minthogy a nmélt. ministeriumnak 8255/1888. sz. a. k. rendelete értelmében egy-egy osztályba 65 tanulónál több föl nem vehető s a föltételnél a helybeliek előnnyel bírnak: augusztus hó 29. és 30-án csak helybeliek iratkozhatnak be, a többi napokon helybeliek és vidékiek. A javító vizsgálatot a helybeliek 29-én a vidékiek 30-án délután tehetik. Megjegyeztük, hogy az intézetnek eddig fönlállott párhuzamos osztályai (3 első, 2 második, 2 harmadik, 2 negyedik) a szükkéhez képest a jövőben is fentartatnak. A tanuló iskolai bizonyítványra és keresztlevele mellett köteles himlőoltási bizonyítványt, vagy ha 12-ik életévét már meghaladta, újraoltási igazolványt bemutatni. Tandíj fejében a helybeliek 10 frt 80 krt, a vidékiek 15 frt 80 krt fizetnek; ezen összeg kett részletben előre fizetendő. Szegénysorsu növendék tandíjmentességért folyamodhatik. A folyamodvány Szeged sz. kir. város tekintetes tanácsához intézendő s beírás alkalmával a gymnasiumi igazgatóságnál nyújtandó be. Melléklendő a folyamodványhoz: 1. hatóságú szegénységi bizonyítvány; 2. legalább is jó előmenetelről tanuskodó iskolai bizonyítvány. Szegeden, 1888. aug. 19. a fögművasiumi igazgatóság.

Hódsághon Szent István király napját fényesen megünneplétek. A templomban d. e. 10 órakor istentisztelet tartott, a melyen a hivatalok és hatóságok testületileg vettek részt, ugy nagy intelligens közönség, tömegtelen néptömeg. Osztormayer József kanonok, esperes-plebános hazafias s lelkesült alkalmi beszédet tartott a töle megszokott szónoki hévvel. Délután 4 órakor pedig Gruda Károly kezdeményezésére folytán változatos programmal néptünneplé tartott, melyen a szomszéd községekbel sok idegen és az egész közlakosság rész vett. Volt néptánc, löverseny, póznamászás, számarverseny, gyalogfutás, kötélhuzás, zsákugrás, este pedig nagyszerű tűzijáték. Bírálok voltak: Vissy József föszolgabíró ur elnöklete alatt Jusits Lajos kir. járásbíró, ifj. Trischler Xav. Ferenc, Rausch Ede, Scultéti Ede, Schumacher Jakab, Willmann Mátyas, Korény Béla, Müller Mihály, Menráth Ferenc, Mink Lőrinc urak. Díjakban összesen 30 frt osztatott ki és egy értékes szivartára, mely Vissy József föszolgabíró ajándéka melyet Leschediczky János nyert el versenytásban. A löversenynek az első díjat 2 drb aranyat Schwerer József hódsághi lakos kitűnő prj lovával nyerte el. Hódságh hazafias közönsége elhatározta, miszerint Szent István király napját minden évben hasonló ünnepléssel fogja megünnepleni.

Szobor szentelés. Ritka szép tünneplé folyt le f. hó 19-én Moholyon, midőn a buzgó plebános ur, tiszaujhelyi Ujhelyi Ágoston a jámbor hívek adakozása és a Jézus sz. Szíve és sz. Scapularé tagjainak gyűjtése által bejött 400 frton, Demetz Domokos tiroli szobrász által készített gyönyörű két szoborcsoportozatot beszentelt. A szoborcsoportozatok Jézus szentséges szívét, előtte a térdeplő boldog alacoque Margittal, és a lourdesi szüz Máriát Bernadettével ábrázolják. Öröm látni a gyönyörű szobrokat; nem is maradt senki megilletődés nélkül, midőn a buzgó plebános ur azok felszentelése alkalmával

Jézus szentséges szívének buzgó követésére, és a boldogságos szűz Mária kegyeletes tiszteletére szerkesztette az egybegyűlt híveket.

Ertesítés. Az újverbási páfogósági nyilv. algymsiában az 1888. tanévre a tanulók aug. hó 29. 30 és 31. napjain fognak felvételt. Ugyanczen napok délutánjain tartanak a felvételi, pótló, javító és magánvizsgálatok is. A tanulók beírása délelőtti 9—12 óráig az igazgatósági irodában történik a szülők vagy megbízottjainak jelenlétében, mely alkalommal a népiskolából átlépő vagy más tanítézből jövő tanulók iskolai bizonyítványukat és keresztleveleiket, illetve születési bizonyítványukat előmutatni tartoznak. Ezenfelül a 12. életévet meghaladó tanulók, bárhol töltötték a megelőző tanévet, az oltóorvos által kiállított hiteles bizonyítvánnyal kötelesek igazolni, hogy védhímvélvel újra lettek beolva. A felvételdíj 1 frt, hitoktatási díj 2 frt, a tandíj egész évre 20 frt, a könyvtár gyarapítására és az évi értesítőre 1 frt, egyebekre 30 kr. Ezen díjak fele a felvétel alkalmával, másik fele pedig február 1-jén fizetendő. Kelt Újverbász, 1888. aug. 22. Kovalszky Lajos, igazgató.

Kirándulás. Az apatini dalárda tegnapelőtt kocsikon Monostorszegen és Bezdánon át Battinára rándult ki s az nap este Zomboron keresztül tért haza. Ez alkalommal a zombori kaszinó-egyleti dalárda az apatini társaság tiszteletére a zombori polgári kaszinó szépen földiszittat udvarkertjében 60 terítékű közvacsorát rendezett, melyben az apatini kirándulók, szám szerint tizen-nyolcan, mindnyájan részt vettek velünk együtt és zamatos jó kedvben kilesték a helyszínen ama sokat vitatott kérdés eldőlését, vajjon akkor kezdődik-e Zomborban a reggel, mikor a kakas kukorít; avagy akkor kukorít a kakas, mikor a reggel kezdődik?

Templomfestés Szóntán. Templomfestésről akarok írni, mint Szónta község figyelmet érdemlő életmozsanatáról. Azt hiszem, tárgyam megérdemli a figyelmet, mert midőn sajnálattal látjuk, hogy az utóbbi években ahogy-ugy megindult templomfestések nem egy esetben bizonyos szempontokból kifogásolandók, érdemes egy szolid művet méltatnunk a „Bácska“ hasábjain. Láttam több legújabb keletű templomfestést Kalocsa-megyében, mindezek vagy temperával, vagy az ennél is csekélyebb tartósságú enyves festékekkel vannak kivive. Igaz, egy jó tulajdonsága van a temperának: a szingazdagság s olcsósága mellett ez az oka, hogy még számbavehető festők is használják. Ha azonban tartósság szempontjából bíráljuk, nagyon elilányul az olajfesték mellett, mely hasonlíthatatlanul szilárdabb, oly annyira, hogy századokig eltart s innét lehet megmagyarázni azon körülményt, hogy újabb időben az olajfestészet mindenütt erősen háttérbe szorítja a páratlan tartósságú freskót. Ez okból akarom én ismertetni a szóntai templomfestést. Itéletem előre is rövidet, határozottat mondok róla: szolid, becsületos munka. Tehát olajfestékű kompozíciókkal ékesítette Szauder Károly akadémiai festő. Legelőbb is a szanktuárium vonja magára figyelmünket; boltozata Nagyasszonyunkat ábrázolja, amint trónján ülve fogadja tiszteelőinek hódolatát; technika, alakítás és szín tekintetéből sikerültnek mondható; a boltozat alatt az ívek fölött elterülő faltereken a 4 evangélistának alakjai láthatók ragyogó felhőzetben, mind a négy színezetének üde elevenségével és az arckifejezésének élethűségével vonzó benyomást gyakorol a szemlélőre. Ugyancsak a szanktuáriumban a jobboldali filike falsíkján a hit szimbolumát szemléljük: egy női alak, kezében mellére szorított kereszttel, fejét övedző fénykörrel, arca kifejezésteljes, szemét égre függeszti s észrevehető rajta a magasztosultság kinyomata. Kompozíció tekintetében leg-sikerültebb a középső boltozatban Jézus föltámadása. Tündöklő fényben áll az Üdvözítő, nemességel teljes megdicsőült alakja műgonddal van festve, a szent sir mellett levő katonák hatalmas alakjai erőteljesen vannak kidomborítva; a kép egyszerű, színezése kellemes. Az utolsó boltozatban a szent család kedves alakjait szemléljük. A kis Jézuskát fehér verőfény környékezi, mellette a szűz Anya tündéres örmőtől sugárzó arccal, rózsaszínű köntösben, azurkék palástban; másfelől szent József áhítatos komolyságot tükröző arca vonja magára a szemlélő figyelmét. Mindkét menyecz alatt a bolthajtás szerint ivedző falsíkok szeráfokkal vannak díszítve; öltönyük puhán uszályozott. Az orgona fölött levő indigókék falter szent. Cicelle — a zene védő-szentje — képeken van szentelve. A kép alakítás tekintetében Rafaél bolognai szent. Cicelléjének másolata. A falsíkok ornamentációjában Szauder a komoly egyszerűséget tartja szem előtt; egyszerű márványozás, itt-ott kevés dekorációval, amit csak helyesen lehet. — Mint rövidke ismertetésből látható, festők lelkiismeretesen megfelelt feladatának, a mű sikerült és tartós, mert a templomnak egész bel-seje olajfestékekkel van bevonva. Ha most ezek után valaki a szóntai templomot megtekinti és összeveti egy velünk szomszédos bácskai templom kávéházi izlésű festésével, melynek falairól a 4—5 évvel ezelőtt rákent gyenge enyves festék már hullani kezd, kedvező ítélete bizonyára a szóntai templom részére fog hajlani. Nem hagyandó figyelmen kívül a műnek föltéte nagy olcsósága sem, mert ezer forintért egy templom-ot olajfestékekkel kifesteni, az ily olcsó, szolid munka mai napság nem igen divatos, s hogy kivihető volt, ezt Pletikoszich Sándor jólelkű plébánosnak köszönhetjük, ki a festők működésének egész idejére asztalához hívta. Még egyet kell megemlítenem: a templom csak ki van festve, de nincs megaranyozva, az így nem befestett mű, a festést okvetlenül kell, hogy kövesse az oltárok megaranyozása, melyek a költségvetésbe nincsenek fölvéve. Valóságos kontraszt, midőn a templom ki van festve s az oltár, a templom centruma régi, elhagyott állapotban van. Alapos az a reményünk, miszerint a főt. főegyházmegyei hatóság jóvá fogja hagyni az aranyozás iránt fölterjesztendő kérelmünket. É. M.

Hadi létszám. Tudvalevőleg 1889 végével lejár az a 10 esztendő, melyre a közös hadsereg hadilétszáma már másodízben 800,000 emberrel lón magállapítva s így az 1868. LX. és az 1879. LI. törvények értelmében a hadilétszám még 1888 folyamában újonnan meglesz alapítandó, miután az éppen említett törvények azt határozzák, hogy a létszámnak tovább is változatlan hagyására vagy megváltoztatására célzó javaslatok mind a két képviselőtestületnek alkotmányos uton való újabb megegyezés végett, minden esetre még a kilencedik év lefolyása előtt előterjesztendők. De habár az új létszám már most állapítható is meg, azért az endes viszonyok közt csak 1890-től kezdve léphetne érvénybe, éppen úgy,

mint azon változások is a védőtörvényben, melynek a kilitásba vett létszámameleből kell következniök. Mint azonban a „Katonai Lapok“ értesít, a hadügyi kormányzat, indítatva attól az óhajtól, hogy ama fejlődési processzus, melynek nyomása alatt a hadsereg ma áll, mennél hamarabb véget érjen, és a viszonyok mennél gyorsabban konszolidálódjanak, azt a kívánságot táplálja, hogy az új hadi létszám és vele együtt a védőtörvényen történendő változások még az ősszel lehessenek életbe léptetendők. És ez valószínűleg meg is fog történni, mert habár a törvény a hadilétszámot 10 esztendőre állapítja is meg, azért annak megváltoztatása az 1868. XL. törvények 13. szakaszának értelmében bármikor is lehetséges „ha ő Felsége az illető felelős kormányok utján annak emelését vagy leszállítását kívánja.“

Változás a honvédelmi igazgatóság szervezésében. Tudvalevőleg most minden honvédelmi igazgatóság csak egy állandósított század fölött rendelkezik, a zászlóalj másik három százada csak papíron létezik. Mint a Kat. L. értesít, ez állapot meg fog változni, a mennyiben a honvédelmi miniszteriumban terve vetették, hogy a zászlóalj mind a négy századával egy gyenge keret állíttatik fel, mely 1—2 tisz és néhány legényből állana. Ez intézkedés folytán az alsóbbangru tetteles állományú tisztek száma szaporodnék, a mi némi költségeket igényelne, melyeknek egy részét azonban ugy akarják megtakarítani, hogy a mostani állandósított századok létszámát csökkentenék. Nem szenved kétséget, hogy a tervezett rendszabály által a honvéd gyalogság minden tekintetben nagyon sokat nyerne.

A kir. kuria szűneti tanácsa a napokban Szezyfert Ede referálása alapján dr. Horváth Mórnak Gálfy György elleni sajtópörét tárgyalta, aki a „Bácskai Ellenőr“ nyilteirében azzal vádolta dr. Horváthot, hogy rendetlenül kezeli kliensei pénzét. Ebben a pörben a budapesti sajtóbíróság a már kitűzött tárgyalást azért halasztotta el, mivel a panaszos ellen állítólag fegyelmi és bünyádi eljárást indítottak az inkriminált közleményben felhozott dolgok miatt. A panaszos e végzés ellen semmiségi panaszszal fordult a kuriához ez azonban a panaszt elvetette.

Városi közgyűlés.

Augusztus hó 21-én

Sándor Béla főispán ur ömeltósága szívélyesen tájékoztatja a törvényhatósági bizottsági tagokat s a közgyűlést megnyitván, olvastatja 1. az alügyési állás megszüntetése s egy 600 frt fizetéssel ellátott irodatiszti állás szervezése tárgyában intézett belügyminiszteri leiratot, mely tudomásul vétetik.

2. Olvassatik a belügyminiszteri leirat a vasuton és a Ferenc-esatornán jövő árúk után fizetendő köveztvámszedése iránt, közgyűléseleg újból tárgyalatik.

3. A színházi vendéglő éntermének átalakítása tárgyában s az ennek alapján Puskás Ágostonnal kötött vállalati szerződés alapján. leirattal azzal hagyatik jóvá, hogy folyó okt. 15-ig késznek kell lenni s hogy a 700 frtnyi költség az 1889. évi költségvetésben felvéttessék.

4. Olvassatik a pénzügyigazg. átirat, a fogyasztási adó megváltása iránt. Tekintettel arra, hogy a megváltás a városra nézve eddig is előnyös volt, a szerződés meghosszabbítása határozattá válik s a kötetendő új szerződés feltételeinek a pénzügyi kiküldöttel leendő megállapítása és megkötése iránt a polgármester ur elnökléte alatt Poeskay Sándor fizti ügyész, Donoszlovits József számvevő s Schaffner József, Gottlieb Márton, Husvéth István és Zsiványovits Samu tht. biz. tagok küldetnek ki.

5. Kiküldött bizottság jelentése alapján a min. leirathat megkívánt módosítások a középkeres. iskola szabályrendeletében elfogadtnak. Legfontosabb a rendelkezés, hogy az előkészítő osztály töröltesse s az I. keres. osztályba csak a gym., reál vagy polgári iskola négy osztályát végzett vagy oly tanulók vétetnek fel, kik 14 évet mulottak s fentnevezett osztályok tantárgyaiból a felvételi vizsgát sikerrel leteszik.

6. A középkereskedelmi iskola helyiségeit a közgyűlés a kiküldött bizottság javaslata alapján özv. Csarsch Ferencnek Basa utca 197. sz. házat 3 évre veszi ki oly formán, hogy az I. osztály megnyitásával 550 frt, a II. osztállyal 650 frt s a III. osztállyal 750 frtot fizet. Olvassatik Lovich Kálmánnak ajánlata is, mely szerint házat oly formán adná, hogy a város közönsége 10 éven át 900 forintot fizessen s ezután a város tulajdonát képezze; tekintettel arra, hogy az épület nem felel meg a követelményeknek, sőt nagy átalakításokat igényel s hogy 10 éven át a 900 frt mellett még nagy kamatok járnak, a fennmaradó összeg után ezt, valamint több más ajánlatokat is mellőzi. — Barthal József biz. tag kérdést intéz, hogy miért nem vétetik igénybe a rkath. egyházközség által felajánlott rkath. népiskolai helyiség? Polgármester ur hivatkozással arra, hogy a népiskola helyiségei egy rész nem elégségesek, és nincsenek is felszerelve mind — mi pedig idején állított, de különösen azon körülményről fogva, hogy ezen úgy nagy condictust idézhetne elő, ezen helyiség mellőzésevel részéről is ajánlja a kiküldött bizottság javaslatát elfogadásra, mely egyhangulag el is fogadtatik.

7. A középkeres. iskola igazgatói és tanári állásainak betöltése iránt; főispán ur ömeltósága hivatkozik a szabályrendeletre, mely szerint ezen állások épügy mint a többi városi tisztviselők választás utján töltendők be, saját részéről a kijelölt bizottságba Barthal József, dr. Margalits Ede és Zsuffa Vince thts. biz. tagokat nevezte ki, a közgyűlés részéről pedig dr. Sztojkovits Péter, Városy Tivadar s Heindlhofer Róbert biz. tagok választatnak meg.

Az igazgatói állomásra kijelöltettek Zsulyevits Ernő és Frosch Károly középiskolákra képesített tanárok. Zsulyevits Ernő egyhangulag igazgatóvá megválasztott, pályáztak még Keeskés Mihály és Potomesik Ignác, de mint nem képesítettettek nem is jelöltettek ki.

Tanárnak Krúbó Arnold, mint a pályázati feltételeknek egyedül megfelelő középkereskedelmi szaktanár jelöltetett s választatott meg.

Pályáztak még: Burget József, Burkovits Lajos, dr. Rác Géza középiskolákra képesített tanárok s Reich Manó tanító.

8. Pénzügyi bizottság előterjesztése a helyben felállítandó guboraktár iránt, mely szerint a város közönsége megfelelő téséget az apatini hidnál s 200,000 téglát ad, elfogadtatik s a téség átengedése egy jövő rendkívüli közgyűlésre kitűzetik.

9. A gör. kel. hitközségnek 4047 frttal s az izr. hitközségnek 348 frt 50 kr. iskolai évi segélyösszeg felemelése iránt beadott kérvényére nézve a pénzügyi bizottság előterjesztéséhez képest, jöllehet a kérvények minden jogállapot nélkülöznek, tekintettel a népvelési haladásra s művelődési mozgalomra, melyet mindkét hitközség az újab időben tesz, méltányossági szempontból a görög keleti hitközségnek évi iskolai segélye 13,680 frtról 14,400 frtra s az izraelita hitközségnek évi iskolai segélyét 851 frt 50 król 1000 frtra való fölemelését egyhangulag elfogadja, azzal, hogy ha számadásokból az tűnnék ki hogy ezen segély összeg más és nem iskolai célokra fordítatnék, azt mindenkor megvonhatja.

10. A városi kertészlet a szerződés újból 10 évre köttetik, az eddigittől eltérőleg azzal hogy 1-ör az 5 öl tüzifa helyett 60 frtot kap s minden termény a város közönségét illeti, 2-ör hogy a 2 állandó napzamosa a polgármester ur által nevezetik ki s ugy ezek, mint a többi napzamosok is privát célokra a kertész által igénybe sohasem vehetők s 3-ör hogy a munkarend és szükséglet mindig egy héttel előbb írásban bemutatandó a kertészeti választmánynál.

11. A szóntai uti sorompótól a közbághidig vezetó kocsitnak kavicscsal leendő helyreállítása a polgármester ur jelentéséhez képest s előadott okoknál fogva elhatározatik s a 4296 frt költség a jövő évi költségelőirányzatban részint az orsz. közmunkák, részint a községi utak alapjából fedeztetik.

12. Pénzügyi bizottság előterjesztése a bukováci városi földek (598 hold) haszonbérbeadási sorrendjének megállapítása következőleg történni hogy egy része évenként ugarnak, másik része legelőnek hagyassék a többi pedig 4 évi turnusokban bérbeadassék s ehhez képest ez évben 126 hold ugarnak hagyatott. 125 hold 160 öl 1 évre kiadatott átlag holdankint 22 frt 56 kr, 121 hold 1799 öl 2 évre kiadatott átlag holdankint 28 frt 90 kr, 104 hold 1340 öl 3 évre kiadatott átlag holdankint 31 frt 49 kr, 103 hold 841 öl 4 évre kiadatott átlag holdankint 35 frt 90 kr, 22 hold pedig legelőnek van hagyva.

13. Schaffner Károly kérvénye a sörnek palackokban leendő elarusíthatása tárgyában, tekintettel arra, hogy az italméresi jog ez által nem csorbíttatik, mert ez által remélhetőleg több fog meg fogyni s a felügyelet sem lesz megnehezítve, mert 25 palackos ládáknak lesz adva, a kérvénynek hely adatik.

14. Cervenkovits Sándornak kért 4 heti szabadságeje megadatván, főispán ur Ömeltósága a közgyűlést feloszlattnak nyilvánítja.

Referens.

Zászlószentelése

az ó-becei önkéntes polgári tüzoltó-egyletnek.

Ó-Becse, 1888. augusztus 19. és 20-án.

Csunya, borult időre virradtunk vasárnap reggelre. Legkevésbé kinalkozott alkalmasnak ünneplésségre; de azért már a kora délelőtti órákban lehetett látni itt-ott néhány vidéki és helyi tüzoltót. A zomboriak, újvidékiek és a nagybecskerekiek érkeztek legkorábban. Ezek már Beceének minden nevezettségét (!) megnezték, mikor a hajóállomás éleshangú csengője a szegedi hajó megérkezését jelz, mely a tiszamenteket hozta. Zenezóval vonultak be ezután az újon jöttekkel a községhezál levő tüzoltói irodába, honnan az elszállásolás történt. Itt láhattuk, hogy a kedvezőtlen idő dacára is, mily szép számmal képviseltette magát a vidék. Bejelentve 180-on felül voltak, még pedig Nagy-Becskerek-ről 38, Éskáról 8, N.-Kikindáról 26, Török-Becseről 37, Zsalyáról 6, Szegedről 10, Zentáról 5, Moholyról 17, Kátyról 12, Zomborból 18, Újvidékről 12 és Abrudbányáról 4 szemeli. — Alig fejeztetett be az elszállásolás, az ég esatorná megerekedtek és esett szakadatlanul egész késő estig, benmaradásra kényszerítve a tüzoltókat. Nem lehet tehát így esodálni azt, hogy nemcsak kivül a föld, hanem benn a Flórián emberei is jól megátak.

Végre is (minthogy az ebéd után sem tarthat örökké) este lett; felhangzottak a fáklásmenetre hívó tüzoltói trombiták és kezdődött a gyülekezés; az eső lassankint megszünt, de csak azért, hogy az így kicsalt néző közönséget annál inkább meglöcsölhassa. A fáklásmenest est 8 óra után a község házatól indult ki és egy kis kertült téve, a szerb templom melletti kis közön át, ment a zászlóanya, Gombos Béláné öngyásága, tisztelt főszolgabíránk kedves neje, lakása elé. Igazán imponáns és Beceén ritkán látható kép szemlélő lehetek a jelen voltak. Távollabról az a sok fénypont, mind megannyi csillagnak tűnt föl. Elöl jöttek az egyet zenészei, utánok 12 pár fáklás, ezeket követé 26 pár, különböző színű lampionokkal. A zászlóanya lakása elé érve, sorfalat képeztek; a szónokok és a küldöttség pedig tisztelegni a zászlóanya lakására mentek föl. Tisztelegés után ismét a község házához vonultak vissza a tüzoltók, honnan a nap fáradalmait kipihenendők, Böhm-szállóba siettek ismerkedési estélyre. Az itt történt felesleges és ok nélküli összeszóalkozások azonban a beceiek vendégszeretetét furcsa szinben tüntethették föl a vidék előtt . . .

Hétfőn — Szt. István ünnepe — már kedvezőbb időnk volt, sőt a tegnaptól kárpótlót a ma, mert nem volt meleg és por. A program szerint reggel 5 órakor az alulról jövő hajóval érkezett vendégek fogadtattak. 6 órakor reggeli riadó, 8 órakor soraköz volt a város-háza udvarán, hol az ó-becei ö. t. e. még becsomagolt zászlóján kívül, ott volt az igen csinos kiállítás zombori egylet és a n.-becskerekie. A tüzoltókot kívül még a magyar és szerb dalárda is — felszólításra — testületileg jelen volt. Innen a menet a zászlóanya lakása elé, majd onnan, Öngyáságát kíserve, ki előtt 16 korszoru leány és ugyanannyi yófély haladt párban, a róm. kath. templomba vonult mise hallgatásra és ennek végével történt zászlószentelésre. A szt. misét — mit szt.-istvánnapi beszéd előzött meg — Szulik József prépost, eszéresplébános mondotta. A szentelést is ő végzé, a mely után ismert szónoki tehetségével lelkesítő beszédet intézett a tüzoltókhoz, kiket nemcsak neknek szólított; fejtegette

a zászló eredetét és azon szép eszmét, melyet a tüzoltók szolgálnak, kívánván, hogy méltó követői legyenek véd-szentjöknek, szent Flóriának. — Az egyet tüzoltója vörös színű, az egyik oldalán Flórián képével és a felirattal: „Egy mindannyiért — s mindnyájan egyért.” A másik oldalán magyarul és szerbül: „O-becsei-önkéntes-tüzoltó-egylet 1888.” A szentelés után erősítették rá a zászló-anya ajándékát, igen szép fehér szalagot, melynek egyik szárnyán: „Gombos Béláné”, másikán: „Az ó-becsei ön-kéntes tüzoltó-egyletnek 1888.” felirat van. Továbbá átnyújtá a n.-becskerei egyet zöld szalag ajándékát ily felirattal: „N.-Becskerei önkéntes tüzoltó-egylet” — „Az ó-becsei testvér-egyletnek 1888. 20/VIII.”

A kath. templomból a szerb egyházba vonult a menet, hol gör. kel. szertartás szerint történt a beszentelés. A szerb istentisztelet alatt a szerb dalárda szép összhangzattal énekelt. A szerb egyházból a piactéren felállított sátorba vonult a menet, hol a szegbeverés folyt le, mely alatt átnyújtá a zombori egyet szép ajándék szalagját. A szegbeverés végeztével az „O-Becsei polgári magyar dalkör” énekelte el a „Szent az érzet” kezdetű négyzólamu darabot igen sikertelt szabatossággal. Ez éppen most 3 hónapja fennálló egyet több darabbal is készült, de mivel a templomban való éneklés nem engedtetett meg, a többi programjából kihagyni volt kénytelen. Azt hisszük, a kórus szük volta miatt tagadtatott meg a közreműköd-letés, melynek nagyobbitása már kívánatos is lenne. Az ének elhangzása után beszédet tartottak: Gombos Béla főszolgabíró, mint a tüzoltó-egylet elnöke, át-adván a parancsnoknak a zászlót; Petkovits György, mint főparancsnok; a szegedi parancsnok; és végül Kovács Ferenc a becsei egyet jegyzője intézett lelkes szavakat tüzoltó társaihoz.

Miután a menet a zászlóanyát hazakísérte, a disz-ebédhez vonult a községi vendéglő nagytermébe, melyen több mint kétszázan vettek részt.

Délután 6 órakor diszgyakorlat a községi nagy-magtár épületén. (A t. c. vendégek kéretnek fél 6 óráig a színhelyen összegyűlni és helyeiket elfoglalni.) Így szolt a program. Sietett is mindenki már öt órakor kifelé, hogy „helyet” foglalhasson. De mily erős megle-petés: oda érve óriási üresség, a remélt ülő helyeknek hiánya. Az élelmek azért mégis leültek — a közeli sörházban. — Végre nagy sokára, 6 óra után (nyilván nehéz volt otthagyni az asztalt) a zene jelzé a tüzoltók megérkezett. Kezdődött a hely csinálás, a tömegnek visszaszorítása és kordon húzás, mialatt nem egy tyúkszem-tulajdonos jaidult föl.

Óriási, három ezret meghaladó néptömeg vette körül a magtárt, várva kíváncsian a látványt. Végre megkezdődött a diszgyakorlat is, vagy — amint egy mellettem álló atyafi magyaráza környezetének — a „vizsgájok”. — Voltak létragyakorlatok vezényszóra, lassan és gyorsan, szivattyú körüli gyakorlatok, a nagy létra fölállítása, és végül kötélben való gyakorlatok, melyek közül a leereszkedések tették a legjobb benyomást a nézőkre, amennyiben az első leereszkedőt megélje-nezték.

Ezzel a látványosságoknak vége lön, a község szétoszlott, a tüzoltók pedig a község házához vonultak. Hátra volna még a táncmulatságról is megemlé-kezni. De mit írjak róla? — Sikertelt; sokan voltak és éppen ebben különbözött a többi bálaktól.

Hajnalban és kora reggel a vidékiek részint kocsin, részint hajón haza siettek; hogy mily emlékekkel távoztak tőlünk, azt nem szeretnők tőlük hallani. — s. —

A község köréből.

Apatin, 1888. aug. 21.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapjának 64. számában a napi hírek rova-tában „Apatinból írják” bevezetéssel egy oly közlemény jelent meg, melyet több polgártársammal együtt, itt, Apa-tinban, szó nélkül nem hagyhatunk.

És pedig mindenekelőtt tüzoltó bajtársaim és pol-gártársaim nevében köszönetünk kell kifejeznünk az e cikk által történt szives megemlékezésért; mert bi-zony jól esik minden egyes tüzoltó bajtársamnak a sok negligálás stb. után, egy kis nyilvános elismerés is, s még jobban esik minden polgártársamnak, ha becses lapjában olvashatjuk a rend őreinek kötelességeikre való gyöngéd figyelmzettetését.

De a cikk inkonsequens tartamából ítélve, engedje meg igen t. szerkesztő ur, miszerint abban kételkedjünk, hogy e cikket apatini illetőségű levelezője küldötte be, sőt bizonyára nem családunk ha kijelentjük; miszerint ez a szerkesztőséghez igen közel álló uri ember tollá-ból származik.

Bizossággal következtetjük ezt már ama körül-ményből is, hogy apatini levelezői között nincs oly szí-ves egyén, ki az apatini önkéntes tüzoltókról ennyi jó-akarattal írjon, s nincs közöttük az a bátor férfi, ki a rendellenességet ily gyöngéd figyelmzettetés alakjában is ostorozni merné, s végre talán apatini levelező létere nem lépi át a szerénység korlátait annyira, hogy egy vidéki bámulólként az apatini finnépelyek rendezésének ügyességét az olvasó publikum előtt eldicsérje.

Tény tehát az, miszerint e cikk oly uri ember tol-lából eredt; ki igen t. szerkesztő urral együtt az apa-tini bucsún vendégünk volt, csak hogy aztán megírta nemcsak azt, amit látott és hallott; hanem azt is, amit hamis információból merített.

Bizva azonban az ön igazságszeretetében, remélem, hogy az oly sokszor gunyosan említett „Bürger“-Casinóra vonatkozó közleményt, helyre igazítani engedi.

Erre nézve tehát először is ki kell jelentenem, mi-szerint az apatini polgárság által az év első napjaiban alapított kaszinó helyisége fölött lehető legnagyobb arany betűkkel e fölirat olvasható „Polgári kaszinó.” Hivata-los jegyzőkönyvi és levelezési nyelve a magyar. Eddig beiratkozott tagjai állanak állami és magánhivatalnokok, tanítók, orvosok, ügyvédek, lelkészek, kereskedő és iparos polgárokból.

A bucsu napján tartott bálón a lelkész urakat ki-veve a fenti branche mindegyikéből voltak jelen. Tehát az intelligencia ép úgy képviselve volt itt, mint igen t. kollegám szalonjaiban.

Mirevaló tehát akkor ez alaptalan csipkedés, sér-tegetés és egy újonnan alakult s már is elég erős intéz-ménynek lealáztatása?

Hogy egyes urak azokat — kik e polgári kaszi-nót megállapították — elszakadottnak gunyolják s nekik fáj, hogy a polgár ember hasonmásával egy közös gyű-lyhelyet kerestek, nem esodádom, de hogy most, midőn végre e polgári kaszinó a maga szerénységében egyszí-tál, s nem törődik azzal, hogy az apatini társadalom egyéb tagjai vele tartanak-e, vagy máshol keresnek szórakozást? a gunyolódásra az illetők reá nem untak, valóban szomorú jelenség.

Nézzem szét a megyében igen t. szerkesztő ur, s tapasztalni fogja, hogy a hol csak egy város vagy va-lamire való nagyközség van, talál ott az urak (vagy nem tudom, hogy nevezem) kaszinóján kívül, polgárok kaszinóját, csak itt a közelben Kula, Palánka, Hódságh sokkal nagyobb és kisebb községekben, de még a pa-rányi Prigl-Szt-Ivánon is van az urak kaszinóján kívül polgári kaszinó. Zombornak van olvasóköre, polgári ka-szinója is a népköre.

Pedig a cikkirő esze szerint ezeket mind egy ka-lap alá lehetne egyesíteni.

S kérdem, nem-e volt már hosszú évtizedeken át Apatinban is a községnek két ily szórakozási találka-helye? Volt a régi kaszinó és az ugynevezett iparegy-let, mely utóbbinak tagja volt iparoson kívül minden branclu polgár.

Az iparegylet azonban az ipartörvény életbelépte-tésekor bizonyos okokból feloszlott s ezidőtől fogva az-után a polgárság egy igen nagy része hazátlanul bo-lyongott a kocsmákban.

Igaz, hogy többeket beverbuváltak az ugynevezett régi kaszinóba, történt azonban ez nem azért, hogy a vezető intelligens elem a polgárral érintkezze, hanem azért, mert a kaszinó a Schaffer-féle vendéglő olcsón birt helyiségéből drága házibéren bérelt külön házba hurcolkodott s szalkság volt a tagsági díjakra.

A tagsági díjat egy évig fizették a belépett pol-gárok, tapasztalván azonban a bánásmódot, idegeneknek érezték magukat ott, ki is léptek

Éppen becses lapjának múlt évi számai egyikében jelent meg ama kaszinónak évi kimutatása és mérlege, mely szerint tagja van mintegy 100 és a kártya hasz-nalásért befolyt összeg százakkal túlhaladja még az ezer forintot is.

Mit gondol t. szerkesztő ur, nines-e az ily körül-mény a takarékoságban felnevelkedett apatini polgárra hatással?

De lehetne még igen sok dolgot szellőztetni.

Távol áll azonban tőlem, hogy akkor, midőn vala-mely ügyet megvédelmezni akarok, másokét sértegessem. Seperjen mindenki a maga háza előtt s ne bánt-sák, ha az az apatini polgár jónak alapításával foglal-kozik. Apatin községnek 13 ezer lakosából három ezret felülmulja azok száma, kik ipar- és kereskedéssel fog-lalkoznak.

Birtak ezek tekintélyes iparegylettel, rendeztek igen szép országos iparkiallítás, nyerneek egyaránt kiállítás-eket más kiállításokon, miért ne volna tehát szabad a polgárság ezen osztályának egy polgári kaszinót is ala-pítani? Hiszen máris több tagja van, mint a környék-beli bármelyik polgári kaszinónak.

Végtelen sajnáljuk, hogy igen t. szerkesztő urhoz kaszinónkban nem lehetett szerencsénk, mert ez esetben a közlemény gunyolódó része bizonyára nem jelen meg.

Hogy községünk társadalmi életében az állapotok igen is ziláltak, ez tagadhatlan, de nagyon kár ezt a polgári kaszinó tagjainak bűnének felróni.

A polgári kaszinó ajtaja minden tisztességes pol-gárnak nyitva áll, s annak báljára Apatin minden tisz-tességes polgára vendégével együtt hivatalos volt, ha te-hát az a másik kaszinó nem volt képes bált rendezni, nagyon szép lett volna annak minden egyes tagjától megjelenésével emezt megtisztelni.

Egyebekben tisztelt szerkesztő ur jó hajlamába magamat ajánlva, vagyok őszinte tisztelője

Dr. Kék Lajos.

Naptár.

Augusztus.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
24 Pént.	Bertalan	Bertalan	12 Phocius
25 Szom.	Lajos király	Lajos király	13 Maximus
26 Vas.	G 14 Samu	G 13 Samu	14 B 9 Mich.
27 Hétfő	Kalaz. József	Gebhard	15 N. B. Assz.
28 Kedd	Ágoston	Ágoston	16 Diomid

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

Széna-eladás.

Ó-Sztapári szálláson 3 kazal igen jó minőségű széna eladásra készen áll, akár egészben, akár kazalonként vagy ölszámra eladatik.

Venni szándékozók velem bármikor értekezhetnek.

Ó-Sztapáron, 1888. aug. 14.

Stankovits Lázár.

3-2

1172. sz.

Béreg község előjáróitól.

1888.

Árverési hirdetmény.

Béreg község előjárói részéről ezennel köz-hírré tétetik, hogy a község tulajdonához tartozó 1888. évi szeptember hó 29-től 1889. évi április hó 24. napjáig terjedő félelvi borméresi-jog folyó évi szeptember hó 16-án délutáni 3 órakor az itteni község házában a legtöbbet ígérőnek nyilvános szóbeli árverés útján — kikiáltási árnak megfelelő 10% bánatpénz lefizetése mellett — haszonbérbe fog adani.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Béregben, 1888. évi augusztus 11-én.

Grosser Lajos s. k., Radicev István s. k., jegyző. 3-2 biró.

1613. szám.

k. ig. 1888.

Árverési hirdetmény.

Bajsa község elüljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Bajsa község tulajdo-nát képező községi korcsmáltatási jog 1888. évi szeptember 29-től 1889. évi ápril 24-ik napjáig terjedő időtartamra a legtöbbet ígérőnek haszon-bérbe fog adatni.

Az árverés Bajsa község házában 1888. évi augusztus hó 26-án délután 3 órakor fog megtartatni, melyre árverezők, bánatpénzzel ellátva, a fenti időre és helyre meghivatnak.

Az árverési feltételek Bajsa község jegyzői hivatalánál bármikor megtekinthetők.

Bajsa, 1888. augusztus 14-én.

Szilvász János, jegyző.

2-2

Rákity György, h. biró.

A belvárosban, az Erzsébet-köruton (a bezdáni utcában) fekvő házamat szabadkézből eladom.

Weidinger Sándor.

Iró- és rajzeszközök.

Az összes tanintézetekben használandó könyvek

kaphatók

SCHÖN ADOLF
KÖNYV-, PAPIR- ÉS ZENEMŰKERESKEDÉSÉBEN
ZOMBORBAN,

főutca, FALCIONE LŐRINC-féle házban.

Használt tankönyvek felette olcsó áron kaphatók.

3-1

Iskolai tankönyvek.

A KÖZELGŐ TANÉVRE.

Mint hogy folyó évi szeptember hó 1-ével az összes iskolák megkezdődnek, bátorkodom ezennel

KÖNYVÜZLETEMET

a t. tanítóknak, tanároknak, a tekintetes iskolai hatóságoknak és a szülőknek tisztelettel ajánlani.

Iskolai, valamint minden más, bármely nyelven és bárhol megjelent és hirdett **könyvek és tanszerek, egy és ugyanazon áron nálam kaphatók.**

Megrendelések vidékre a **leggyorsabban, pontosan és lelkiismeretesen** mint eddig, úgy ezentul is, a legnagyobb készséggel eszközöltetnek.

Zomborban, 1888. évi augusztus hóban.

KARAKÁSEVICS MILIVOJ

könyvkereskedő

ZOMBORBAN, Bikár Simon ur házában, a főutcában.

3-1

3497. szám.

Moholi előjáróktól.

kig. 1888.

Árverési hirdetmény.

Mohol község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község tulajdonához tartozó nagyvendéglő, a hozzá tartozó regáléval együtt 1889. évi január hó 1-től 1891. évi december hó 31-ig tartó időtartamra, a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen Mohol község tanácstermében 1888. évi szeptember hó 2-án d. u. 3 órakor évi 1500 frt kikiáltási ár mellett hasznóbérebe kiadni fog.

Mire a hasznóbérelni szándékozók ezennel azzal meghivatnak, miszerint az árverés megkezdése előtt 150 frt készpénzt, vagy ennek megfelelő óvadékképes értékpapirokban bánatpénz gyanánt letenni tartoznak. Írásbeli ajánlatok hasonló összegű óvadékkal ellátva szintén elfogadhatnak.

Az árverezni szándékozók az árverésre vonatkozó feltételeket Mohol község házában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Kelt Moholon, 1888. augusztus 14-én.

Mikosevics Antal,
jegyző.

3-1

Ofner Lipót,
bíró.

2677. szám.

Szent-Tamás nagyközség elöljáróságától

kig. 1888.

Árverési hirdetmény.

Szent-Tamás község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a tulajdonához tartozó accise-mentességben részesülő egyemeletes nagyvendéglője, depóval együtt, folyó évi október 1-én kezdetét vevő három egymásutáni évi időtartamra **folyó évi szeptember hó 2-án délelőtti 9 órakor** a község házában szó- és írásbeli zárt ajánlatokkal évi 2400 frt kikiáltási ár mellett egybekötött nyilvános árverésen az évi bérenek mindig előre leendő lefizetése mellett fog bérbe adni. Felhivatnak mindazok, kik ezen bértárgyat kivenni óhajtanak, hogy kellőleg kiállított 10%-os bánatpénzzel, vagy óvadékképes papirokkal ellátott zárt írásbeli ajánlataikat az árverés megkezdése előtt a bíró vagy jegyző kezeihez letegyék, akiknél az árverési feltételek is a hivatalos órákban megtekinthetők lesznek.

Szent-Tamás, 1888. augusztus 6-án.

Theodorovics Döme,
jegyző.

2-1

Alexievits,
bíró.

1108. szám.

1888.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíróóság 6136/1888. számú végzése által Herczogh Mór bogojevai lakos javára Czeisel Sarolta zombori lakos ellen 400 frt tőke, ennek 1888. évi július hó 3 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 40 frt 45 kr perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 689 frt 10 kr-ra becsült női divatárak, ágys és ruhaneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 6350/1833. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Zomborban alperesnöi üzletében leendő eszközzésére 1888. évi augusztus hó 24-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban, 1888. évi augusztus hó 13-án

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

4391. szám. Az apatini járás főszolgabírájától.
kig. 1888.

Pályázat.

Monostorszegh községében megüresedett községi szülésznöi állásra, mellyel évi 100 frt készpénzfizetés és minden szülési segély után szabályrendeletileg megállapított 1 frt díj van egybekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak a pályázók, hogy oklevélükkel és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal is felszerelt kérvényeiket **folyó évi szeptember hó 7-ig** ezen szolgabíróósághoz nyújtsák be.

Apatinban, 1888. augusztus 8-án.

Ribiczey Béla,

főszolgabíró.

3-3

128. sz. Keresztur-verbászi vízrendező társulat.
1888.

Árlejtési hirdetmény.

A keresztur-verbászi vízrendező társulat elnöksége részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az Uj-Verbász, Kula, Kucura, Keresztur községek és Béla-, Pékla pusztá határainak egy részére kiterjedő vízlevezető árok tisztítási munkálatai összesen 29,083 folyóméter tervszerű s földkiemeléssel kapcsolatos kitisztításának, továbbá 5000 folyóméter fasinának előírt minőségbeni előállítására és lerakásának biztosítása céljából **f. é. augusztus hó 30-án Kulán, a városháza termében, reggeli 9 órakor** írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

Bánatpénzül 600 forint készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban teendő le.

Az írásbeli zárt ajánlatok, melyekben az illető ajánlattevő neve, polgári állása, állandó tartózkodási helye, továbbá a folyóméterenkénti egysegár, ez utóbbi számmal és szóval is tisztán kiírandó, a fent meghatározott bánatpénzzel, ugyancsak 1888. augusztus hó 30. reggeli 9 órakor alulírt társulati elnöknel nyújtandók be.

A szóbeli árlejtésben részt venni szándékozók kötelesek a biztosítékot, a szóbeli versenytárgyalás megkezdése előtt, az árlejtést eszközöző társulati elnök vagy helyettese kezeibe letenni, és egyidejűleg kijelenteni, hogy az árlejtési feltételeket és annak összes mellékleteit képező okmányokat tökéletesen ismerik, — az írásbeli versenyzők ezen nyilatkozatokat zárt ajánlatukban tartoznak megtenni.

Ezen munkára vonatkozó részletes árlejtési feltételek és műszaki okmányok, a mai naptól folyó évi augusztus hó 30. naponta délelőtt 10—11 óra közt Kulán a takarékszövetkezet helyiségében Szekula Hugó társulati alelnöknel bárki által megtekinthetők.

A munkaidő az egész munka elkészítésére 60 napban állapittatik meg, melynek megkezdése az új-verbászi torkolatnál a társulati elnök vagy helyettese által megállapítandó határnapon feltétlenül eszközözendő, és a befejezésig szakadatlanul folytatandó.

A vállalati munkaár minden teljesen elkészített hatezer (6000) folyóméter tervszerű kitisztítás után, a munkavezetéssel és felügyelettel megbízott kulturmérnökségi közeg, és netán kiküldött társulati ellenőrző tag által kiállítandó kereseti kimutatás alapján a társulati elnök által, a társulati pénztárból fog kiutalványoztatni.

Kelt Kulán 1888. évi augusztus hó 15-én.

Rácz György,
társulati elnök.

Üzlet megnyitás.

Mély tisztelettel van szerencsém a t. c. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben **iskola-utca 218. sz. a., Falcione Lőrinc ur házában**

Kollár József

cég alatt

könyv-, zenemű-, papirkereskedést

és

könyvkötészetet

nyitottam.

Ajánlom dúsan berendezett **könyv-, zeneműkereskedésem**et, melyben a legújabb, valamint a régibb **irodalmi munkák** megszerezhetők. **Papir-, író- és rajzszerszerezésem**et a legjobb minőségű árukkal láttam el, melyben mindég nagy készlet áll a t. c. közönség rendelkezésére. — **Könyvkereskedésem**mel kapcsolatban áll a modern igényeknek legjobban megfelelőleg berendezett **könyvkötészeti üzletem** amely lehetővé teszi, hogy **iskolai, üzleti könyvek, irodalmi és díszművek stb. tartós és izléses bekötését, a legrövidebb idő alatt a legolcsóbb árért eszközölhessem.**

Legfőbb törekvésem leendő a gyors és pontos kiszolgálás által a t. közönség szives bizalmát megnyerni.

Könyvkereskedésemben egy legalább 4 gymnasiumi osztályt végzett fiu, könyvkötészetemben pedig egy jó házból való fiu, tanulókul azonnal felvétetnek.

Magamat a t. c. közönség becses pártfogásába ajánlva, vagyok

Zombor, 1888. augusztus 20.

kiváló tisztelettel

Kollár József,
könyvárus.

3-1

BITTERMANN NÁNDOR

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN.

Elvállal minden e szakba vágó műveket, bármely alak, kiállítás és mennyiségben, nevezetesen: hirlapok, művek, naptárak, táblázatok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok, váltók, gyászlapok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési kártyák, esketési kártyák, sima- és dombor-nyomatu monogramok, stb., **a legpontosabb szolgálat és a legjutányosabb ár mellett.**

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir és írószerek

☞ a bevásárlási áron. ☞

Könyvkötő munkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek egész éven át hitel.

Schäffner Károl
sörfőzdéjében ZOMBORBAN
 kapható
KIVITELI (EXPORT) PALACK-SÖR.

Zomborban:

a házhoz szállítva

25 félliteres

üvegekben.

A sörös palackok

és ládák üresedés-

kor azonnal, de

legkésőbb a száll-

ítástól számítva 6

hét alatt vissza-

szolgáltatandók.

Vidékre:

ládánként csoma-

golva

50 félliteres

üvegekben.

A sörös palackok

és ládák üresedés-

kor azonnal, de

legkésőbb a száll-

ítástól számítva 6

hét alatt vissza-

szolgáltatandók.